

FRANCISCA DE ACULODI

Sariaren VI Edizioa

Genero ikuspegia UPV/EHUko Gradu amaierako lanetan barne hartzearen FRANCISCA DE ACULODI Sariaren VI. Edizioaren —2018/2019 ikasturtea— Osasun Zientziak jakintza adarraren epaimahaia bildu da, eta deialdi honetan honako Gradu hauetako aurkezturiko 6 lanak aztertu ondoren, epaimahaiak sariak honako lan hauei ematea erabaki du:

Euskaraz:

EMAKUME MUSULMANEN AHALDUNTZERAKO ESKU-HARTZE PROGRAMA

Accesita

ANTSIOLITIKO ETA HIPNOTIKO SEDAGARRIEN KONTSUMOA NAZIOARTEAN ETA EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN: GENEROAREN ARABERAKO EZBERDINTASUNA

Gaztelaniaz:

LA ATENCIÓN FARMACÉUTICA EN PERSONAS TRANS EN EL MARCO DE LA OFICINA DE FARMACIA

Deialdiaren 3. puntua betetzeko

“Epaimahaiak 2020ko otsailaren 14a baino lehen argitaratuko du deialdiaren emaitza, <https://www.ehu.es/eu/web/berdintasuna-direccionparalaigualdad/-/francisca-de-aculodi-vi-edizioa> web orrian, honako hauen berri emanez: irabazlearen izena, tutorearen izena eta zein Gradu eta Ikastegikoa den, eta saritutako lanaren edo lanen izenburua eta laburpena”.

Euskaraz eginiko lanaren Irabazlea:

Arantzazu Ruiz-Carrillo Idarreta

Psikologiako gradua (Psikologiako Fakultatea)

Tutorea: Nagore Asla Alcibar

EMAKUME MUSULMANEN AHALDUNTZERAKO ESKU-HARTZE PROGRAMA

LABURPENA:

Lehen bizitza pribatuko arazo gisa hartzen zen arren, gaur egun, indarkeria matxista osasun arazo, arazo politiko eta soziala bihurtu da. Indarkeria honek modu zabalean giza eskubide eta askatasuna eragozten dizkie emakumeei. Estatu Espainolean genero indarkeriaren prebalentzia hamar handiz handiagoa da etorkinak diren emakumeengan, hauek egoera honetan egotera zaurgarriago direlarik. Ekintzailetza proiektu honen bidez, emakume etorkin musulmanei ahalduntzeko baliabideak eskaini nahi zaizkie. Helburu nagusia euren ahalduntzea bada ere, genero indarkeriaren prebentzio primarioko jarduera gisa uler daiteke. Ahalduntzea kontzientzia kritiko bat garatuz, autoestimua hobetuz eta harrera herriko isolamendu soziala murriztuz lortu nahi da. Feminismo islamikoa landuko da, islamaren barruan askapen prozesuak bultzatzeko emakumeek ematen dituzten urratsak kontuan hartuz. Programak guztira 7 saio izango ditu eta parte hartzaileak Oionen (Araba) bizi diren emakume etorkin musulmanak izango dira, nahiz eta azkenengo saioa komunitate osoari zabaldua egongo den. Bestetik, esku hartze honetan prozesua, emaitzak eta inpaktua ebaluatuko dira.

Accesita:

Ane Del Palacio Totoricagüena

Medikuntzako gradua (Medikuntza eta Erizaintzako Fakultatea)

Tutoreak: Aitziber Mendiguren Ordorica y Joseba Pineda Ortiz

ANTSIOLITIKO ETA HIPNOTIKO SEDAGARRIEN KONTSUMOA NAZIOARTEAN ETA EUSKAL AUTONOMIA ERKIDEGOAN: GENEROAREN ARABERAKO EZBERDINTASUNA

LABURPENA:

Sarrera: Antsietate eta loezinaren prebalentzia handia da gizartean. Hauen tratamendurako, ansiolitikoak (bentzodiatzepinak, BZD) eta hipnotiko sedagarriak (BZD, Z-hipnotikoak eta beste batzuk) erabiltzen dira.

Hipotesia eta Helburuak: Espainiako populazioaren %16ak psikofarmakoren bat kontsumitu zuten 2001-2002 artean, erabilienak, BZD-ak izan zirelarik. Evidentziek diotenez, generoa aldagai esanguratsua da psikofarmakoen kontsumorako. Ikerlan honen helburuak: 1) Nazioartean gertatzen den ansiolitikoen eta hipnotiko sedagarrien kontsumoaren generoaren arabera analisi egitea eta 2) 2006-2018an Euskal Autonomia Erkidegoan eman zen ansiolitikoen eta hipnotiko sedagarrien generoaren arabera kontsumoa aztertzea, izan ziren.

Material eta Metodoak: Lehenengo helbururako, bilaketa bibliografiko sistematizatua egin zen: pubmed, google scholar, tripdatabase, cochrane, embase datu baseetan. Bigarren helbururako, Eusko Jaurlaritzako Osasun saileko Farmazia zuzendaritzarekin elkarlanean, EAEn saldutako ansiolitiko eta hipnotiko sedagarrien ontzi kopuruak lortu eta analizatu ziren. Horrez gain, 2006-2018 urte arteko Z > 18 urteko populazio datuak lortu ziren Estatistikako Institutu Nazionaletik (EIN). Datuen analisirako Excel eta Graphpad Prism programak erabili ziren.

Emaitzak: Aztertutako 10 ikerketa transbertsaletan, emakumezkoen ansiolitiko eta hipnotiko sedagarrien kontsumoa, gizonezkoena baino handiagoa izan zela ikusi zen Norvegian, Ingalaterran, AEBn, Kanadan, Belgikan, Brasilen, Japonian edota Holandan. 2006-2018 urteen artean EAEn kontsumitutako ansiolitikoen %73 eta hipnotiko sedagarrien %66 emakumezkoetan eman ziren. Emakumezkoetan kontsumitu zen ontzi kopurua 100 biztanleko, gizonezkoetan baino 1,09 aldiz handiagoa izan zen ansiolitikoen kasuan eta 0,87 aldiz handiagoa hipnotiko sedagarrien kasuan. Emakumezkoek ansiolitikoak kontsumitzeko 2,2 eta hipnotiko sedagarriak kontsumitzeko 2 aldiz probabilitate handiagoa izan zuten gizonezkoek baino. Ansiolitikoen kontsumoan generoaren arabera ezberdintasun handienak, 2009. urtean gertatu ziren eta hipnotiko sedagarrien kasuan, aldiz, 2011. urtean.

Eztabaida eta Ondorioak: EAE-ko datuak, bat datoz nazioarteko ikerketetan deskribatutakoarekin, zeintzuetan emakumezkoen BDZ eta hipnotiko sedagarrien kontsumoa gizonezkoetan baino handiagoa izan zen. Interesgarria litzateke, EAEko datuak beste zenbait faktoreren arabera (adina, maila, sozioekonomikoa...) sailkatuta lortzea, modu horretara, kontsumoan duten eragina aztertu eta nazioarteko datuekin hobeto alderatu ahalko liratezke.

Gaztelaniaz eginiko lanaren irabazlea:

Udane Pérez Sobrón

Farmaziako gradua (Farmazia Fakultatea)

Tutoreak: Jorge Ortega Calvo eta Estibaliz Mateos Pérez

LA ATENCIÓN FARMACÉUTICA EN PERSONAS TRANS EN EL MARCO DE LA OFICINA DE FARMACIA

LABURPENA:

La transexualidad se define como el deseo de vivir y ser aceptado como un miembro del sexo opuesto y suele acompañarse de sentimientos de malestar o desacuerdo con el sexo anatómico propio. Todo ello puede conllevar que las personas trans quieran modificar sus características sexuales mediante tratamiento hormonal y/o quirúrgico.

Pese a los avances sociales alcanzados sobre el colectivo trans, actualmente sigue siendo una cuestión sobre la cual existe mucha desinformación, tanto para las propias personas que lo viven, como para el conjunto de profesionales que las atienden. Algunos ámbitos son de especial importancia en la mejora de la calidad de vida de estas personas (p. ej., social, educativo y el sanitario). Dentro del ámbito sanitario, a nivel nacional existen protocolos de actuación encaminados a desarrollar una buena atención hacia las personas trans, sin embargo, están dirigidos al profesional médico. En vista que el colectivo trans acude de manera regular a las oficinas de farmacia para el suministro de sus tratamientos hormonales, así como para solicitar información sobre los mismos, resulta de gran relevancia el desarrollo de protocolos específicos de atención farmacéutica.

En el presente trabajo se ha realizado una búsqueda de las guías de práctica clínica vigentes tanto a nivel nacional como internacional y se han elaborado informes integrados con los correspondientes algoritmos terapéuticos en función del caso clínico concreto. En ellos se describen los principios activos junto con las vías de administración, la posología y las reacciones adversas más frecuentes. Por otro lado, se ha diseñado una guía de buenas prácticas en atención farmacéutica, en la que se incluyen los algoritmos terapéuticos generados, junto con la información imprescindible referente a los principios activos, sus indicaciones, consejos farmacéuticos, información acerca del protocolo de derivación sanitario existente, así como información de contacto útil en caso de así requerirlo.